

are analysed. The criteria of diagnostics of basic types of dyslipoproteinemia are described. Clinical classification of hyperlipoproteinemia feature of their motion and directions of treatment are considered.

Key words: atherosclerosis, ischemic heart trouble, heart attack of myocardium, lipoprotein, triglycerides, apoprotein, dyslipoproteinemia, treatment.

Отримано: 30.10.2015

УДК 796.093

М. О. Чистякова, О. П. Шишкін

АЗІАТСЬКІ ІГРИ: ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ

У статті досліджується виникнення, становлення і поширення спорту на азіатському континенті. Висвітлюється організаційна структура та хронологія проведення Азіатських ігор.

Ключові слова: спорт, міжнародні організації, континентальні та регіональні ігри.

Постановка проблеми. Спорт – багатогранне суспільне явище, у якому фокусуються та переплітаються процеси соціального, культурного й економічного характеру усього людства. Перемоги на міжнародній спортивній арені утверджують державу, зміцнюють її авторитет, сприяють національній самосвідомості.

Всесвітньому розвитку спорту поряд із Олімпіадами і чемпіонатами світу багато в чому сприяли організації континентальних, регіональних та інших ігор, які відповідають найбільш різнобічним інтересам народів. Це перш за все континентальні ігри – Панамериканські, Африканські, Азіатські й Європейські, в яких приймають участь спортсмени країн одного континенту. Далі йдуть регіональні ігри, які проводяться серед спортсменів країн одного регіону – Балканські, Боліварські, Середземноморські, Центрально-Американські, Панарабські, Тихоокеанські, Океанії, Далекого Сходу, Індійського океану, Південно-Східної Азії, Південної Азії, Південної частини Тихого океану, Південного Хреста, Центральної Америки і Карибського моря, Арабських держав Перської затоки, Ігри Малих країн Європи та ін. [2].

Особливу цікавість викликає дослідження виникнення, становлення і поширення спорту на азіатському континенті.

Мета дослідження. Охарактеризувати фактори, які забезпечили зародження та розвиток Азіатських ігор.

Результати дослідження та їх обговорення. Виникнення та зародження перших регіональних ігор пов'язано з особливостями державного устрою, різними соціально-економічними, політичними, релігійними умовами країн Азії на рубежі XIX-XX ст.

Розвитку спорту в цьому регіоні багато в чому сприяла Християнська асоціація молодих людей (YMCA). Асоціація мо-

лодих християн, заснована в 1844 р. Джорджем Вільямсом у Лондоні, за її ініціативи в США було створено два інститути фізичного виховання. Саме в Асоціації молодих християн були виявлені такі спортивні ігри, як волейбол та баскетбол. У спортивних організаціях християн також значна увага приділялась розвитку міжнародного спорту [6].

Після американської експансії в Тихоокеанському регіоні, включаючи анексію Філіппін (1898 р), місіонери християнської організації проводили велику просвітницьку роботу. Вони прагнули побудувати досконале християнське суспільство через забезпечення духовного, психічного і фізичного благополуччя китайської молоді. Слід зауважити, що на той час Китай – регіон багатий на сировину і в той же час слабкий у політичному відношенні, який опинився в фазі перелому цивілізацій. За сферу впливу якого боролися Європейські держави, Японія, США.

У 1912 р. Елвуд Браун, голова Філіппінського YMCA, запропонував організувати Далекосхідні Олімпійські ігри за участю Китаю та Японії. В.К. Форбс організував Далекосхідну олімпійську асоціацію і 4 грудня 1913 р. у Манілі відкрились перші Далекосхідні Олімпійські ігри. П'єр де Кубертен, тодішній президент Міжнародного олімпійського комітету (МОК), заявив, що створена Далекосхідна федерація співпрацюватиме з МОК у підтримці талановитих спортсменів для участі в Олімпійських іграх [3].

У витоків змагань стояли Японія, Китай, Філіппіни і ті країни, яких сьогодні не знайдеш на жодній карті, – Британська Малайя, британська коронна колонія Гонконг, голландська Ост-Індія. У програму Ігор входили види спорту, популярні в Асоціації молодих християн: легка атлетика, плавання, бейсбол, теніс, баскетбол, волейбол, футбол.

У подальшому ігри проводились за ініціативою японських імперіалістів, які сподівались господарювати на цьому континенті, використовуючи свої географічні і стратегічні переваги [1]. Під егідою Японії в 1917 р. змагання відбулися в Токіо і отримали назву Далекосхідних ігор. Починаючи з цього часу організаційний комітет ігор майже на половину складався з японських фахівців. Ігри проводились під гаслом «Азія для азіатів». Всього було проведено в різних країнах Азії 10 змагань у період із 1913 по 1934 рр. Після першої світової війни містами-організаторами ігор були: Маніла (1919), Шанхай (1921), Осака (1923), Маніла (1925), Шанхай (1927), Токіо (1930) і Маніла (1934) [4, 5]. За лідерські позиції у Далекосхідних іграх змагались спортсмени Філіппін (США), Японії та Китаю (табл. 1).

Зміни, які відбулися у азіатському суспільстві під впливом ігор, сприяли неофіційному включенню жіночих видів спорту у програму змагань 1923 р. У 1934 р. жінки вперше прийняли участь у Далекосхідних іграх у чотирьох видах програми.

Підсумки виступу команд на Далекосхідних іграх 1913-1936 рр.

Рік	Плавання	Легка атлетика	Бейсбол	Теніс		Волейбол	Баскетбол	Футбол
				одиночний	парний			
1913	Філіппіни	Філіппіни	Японія	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни
1915	Китай	Філіппіни	Філіппіни	Японія	Японія	Китай	Філіппіни	Китай
1917	Японія	Філіппіни	Японія	Японія	Японія	Китай	Філіппіни	Китай
1919	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни	Японія	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни	Китай
1921	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни	Китай	Китай	Китай
1923	Японія	Японія	Філіппіни	Японія	Японія	Філіппіни	Філіппіни	Китай
1925	Японія	Філіппіни	Філіппіни	Філіппіни	Японія	Філіппіни	Філіппіни	Китай
1927	*	*	Японія	Китай	Китай	*	Філіппіни	Китай
1930	*	*	Японія	*	*	*	Філіппіни	Китай
1934	*	*	Філіппіни	*	*	*	Філіппіни	Китай

Примітка. * – результат не точний

Перший період розвитку Азіатських ігор перервав японсько-китайський конфлікт 1937 р. Відторгнення Японією Маньчжурії, військове вторгнення її у райони Китаю, Кореї та інші країни переконали спортсменів азіатських країн у тому, що боротися потрібно не тільки проти колонізаторів із інших континентів, але і проти японських. Крім того на припинення ігор вплинула діяльність англійської спортивної дипломатії щодо підготовки та організації західно-азіатських ігор на початку 1930-х років. Ці ігри були проведені один раз у 1934 році в Делі, в яких брали участь спортсмени Індії, Афганістану, Цейлону і Палестини. Друга світова війна покладала кінець англійської орієнтації азіатських регіональних ігор.

Підсумки Другої світової війни мали відображення в тому числі і на політичній карті. Кілька країн Азії отримали незалежність. Одним з головних питань, які постали перед молодими урядами країн Азії на шляху до нового життя, стало питання про фізичне виховання населення, про проведення спортивних заходів, які б сприяли зміцненню взаєморозуміння між країнами.

У серпні 1948 року під час XIV Олімпійських ігор, які відбувались у Лондоні, Індійський олімпійський комітет запропонував представникам азіатських країн обговорити ідею проведення Азіатських ігор. У лютому 1949 р. на конференції в Нью-Делі була створена «Федерація азіатських ігор». Статут федерації складався з урахуванням положень Олімпійської хартії. Мета об'єднання – орга-

нізація Азіатських ігор, покликаних сприяти розвитку у молоді Азії тих фізичних і моральних якостей, які прищеплюються в чесних змаганнях аматорського спорту, сприяти вихованню в неї поваги та доброзичливості по відношенню до представників інших країн, а також підвищення спортивних результатів азіатських спортсменів. У 1982 р. Федерація Азіатських ігор отримала визнання МОК. На Генеральній асамблеї, що відбулася 16 листопада 1982 у Нью-Делі, ця континентальна спортивна організація змінила свою назву на Олімпійську раду Азії (ОРА), яка на сьогодні об'єднує 45 держав [4].

Перші Азіатські ігри відбулися 4-11 березня 1951 р. у Делі (Індія). Відкрив післявоєнні ігри президент Індії Раджendra Прасад. Ці континентальні змагання не принесли високих результатів, але вже на наступних було показано ряд високих результатів і навіть побитий світовий рекорд. На даний час відбулося 17 Азіатських ігор (вони проводяться раз на чотири роки під егідою МОК та ОРА) (табл. 2). Ігри швидко здобули популярність, а виграш медалей на цих змаганнях для спортсменів Азії не менш цінний, ніж на головних іграх чотириріччя.

Таблиця 2

Характеристики проведення Азіатських ігор

Рік	Ігри	Місто (країна)	Кількість країн	Види спорту	Кількість учасників	Країна переможець (кількість золотих медалей)
1951	I	Нью-Делі (Індія)	11	6	489	Японія (24)
1954	II	Манила (Філіппіни)	19	8	970	Японія (38)
1958	III	Токіо (Японія)	16	13	1820	Японія (67)
1962	IV	Джакарта (Індонезія)	12	13	1460	Японія (73)
1966	V	Бангкок (Таїланд)	16	14	1945	Японія (78)
1970	VI	Бангкок (Таїланд)	16	13	2400	Японія (74)
1974	VII	Тегеран (Іран)	19	16	3010	Японія (75)
1978	VIII	Бангкок (Таїланд)	19	19	3842	Японія (70)
1982	IX	Нью Делі (Індія)	23	21	ж - 618 ч - 2793	Китай (61)
1986	X	Сеул (Корея)	22	25	4839	Китай (94)
1990	XI	Пекін (Китай)	36	27	6122	Китай (183)
1994	XII	Хіросіма (Японія)	42	34	6828	Китай (125)
1998	XIII	Бангкок (Таїланд)	41	36	ж - 2100 ч - 4454	Китай (129)
2002	XIV	Пусан (Корея)	44	38	ж - 1967 ч - 4605	Китай (150)
2006	XV	Доха (Катар)	45	39	ж - 3046 ч - 6474	Китай (166)
2010	XVI	Гуанчжоу (Китай)	45	42	9704	Китай (199)
2014	XVII	Інчхон (Південна Корея)	45	36	ж - 3678, ч - 5823	Китай (151)

Примітка. ж - жінки, ч - чоловіки

Так, якщо на Іграх 1951 р. в Нью-Делі приймало участь 489 спортсменів із 11 країн, які змагались у 6 видах спорту, то в 1982 р., коли змагання знов проводились в цьому місті, приймало участь 4500

спортсменів із 23 країн, які змагались із 21 виду спорту. Азіатські Ігри 2006 р., які проводились у місті Доха (Катар), зібрали вже 9704 атлетів із 45 країн, які змагались із 39 видів спорту (табл. 2).

У програму Азіатських ігор включаються види спорту, які культивуються не менш ніж в шести країнах Азії. Програма Ігор повинна містити не менше 10 видів спорту, обов'язковими серед яких є плавання і легка атлетика, інші вибираються з таких видів спорту як: баскетбол, боротьба, бокс, велоспорт, волейбол, гімнастика, веслування, дзюдо, кінний спорт, вітрильний спорт, теніс, настільний теніс, стрільба, важка атлетика, фехтування, футбол, хокей та трав'я [5].

Масштаб Азіатських ігор (по кількості видів спорту, видів змагань) давно вийшов за межі офіційних вимог. Наприклад, на X Іграх в 1986 році в Сеулі нагороди розігрувалися в 269 дисциплінах з 25 видів спорту, в 1990 році на XI Іграх, проведених у Пекіні, спір за медалі вівся вже в 27 видах спорту з 310 видів змагань. Програма Ігор 1994 року, проведених в Хіросімі (Японія) ще більше розширилася: спортсмени змагались в 34 видах спорту, в тому числі таких як: гольф, карате, ушу та інших специфічних для азіатських країн змаганнях [2]. На Азіатських іграх 2014 р., які проходили у місті Інчхон (Південна Корея), спортсмени змагались у 439 дисциплінах із 36 видів спорту (табл. 2).

Проведення цих змагань стало поштовхом для популяризації та пропаганди видів спорту серед жінок. Аналіз участі жінок-спортсменок на континентальних іграх показав, що представництво жінок має тенденцію до збільшення. Так, у 1982 р. (Нью Делі, Індія) кількість спортсменок складала 618 осіб, у 2002 р. (Пусан, Корея) приймало участь 1967 жінок, в той час як у 2014 (Інчхон, Південна Корея) – 3678.

Більшу частку медалей на Азіатських іграх сьогодні виграють спортсмени трьох країн – Китаю, Республіки Корея та Японії.

В останнє десятиріччя різко зріс організаційно-технічний рівень і чисто спортивний рівень Азіатських ігор. В значній мірі це зумовлено зростанням Китаю, наявністю в регіоні індустріального гіганта – Японії, а також низки інших країн, які мають високі темпи щорічного економічного зростання і проводять орієнтовану політику в спорті на підвищення організаційних, матеріально-технічних, кадрових, спортивно-методичних, наукових та медичних аспектів.

Окрім змагань з літніх видів спорту на азіатському континенті набувають популярності змагання з зимових видів. Так, у перших Іграх, які почалися в 1986 р. у Саппоро, приймало участь 430 спортсменів із 7 країн, які змагались у 7 видах спорту. Ігри 2011 р., які проводились у містах Алма-Ата і Асхана (Казахстан), зібрали вже 991 атлетів із 27 країн-членів ОСА. Найбільшу кількість медалей на зимових Азіатських іграх сьогодні виграють спортсмени країн – Китаю, Республіки Корея, Японії та Казахстану.

В даний час під патронажем ОРА крім літніх і зимових Азіатських ігор проводяться наступні ігри:

Починаючи з 2005 року відбуваються Азіатські ігри в приміщеннях, із 2009 року з бойових мистецтв. Починаючи з 2013 р. Інчхон (Корея) – Азіатські ігри з бойових мистецтв та змагань у за-

критих приміщеннях, які проводяться раз на чотири роки. В Іграх брало участь 1663 спортсмена з 44 країни. Програма ігор включає ті види спорту, які не входять в програму літніх і зимових Азіатських ігор, а також у програму Олімпійських ігор. Найбільшу кількість медалей завоювали спортсмени Китаю та Кореї;

Починаючи з 2008 р. стали проводитись Пляжні Азіатські ігри. Перші ігри відбулися на острові Балі (Індонезія) та зібрали 1665 атлетів із 42 країн, які змагались у 18 видах спорту. У 2014 р. змагання проводились на одному із популярніших курортів королівства Таїланду Пхукеті, в яких взяло участь 2297 атлетів із 45 країн. Медалі розігрувались у 26 видах спорту. Перше місце у медальному заліку посіли спортсмени Таїланду;

Кожні чотири роки, починаючи з 2009 р. проводяться юнацькі Азіатські ігри. Мета цих змагань підготовка спортсменів до юнацьких Олімпійських ігор. У юніорських змаганнях 2013 р. Нанкін (Китай) брало участь 2314 спортсменів із 45 країн, які змагались у 16 видах спорту. Беззаперечним лідером медального заліку є команда Китаю, другу позицію займають спортсмени Кореї.

Крім перерахованих вище змагань на азіатському континенті під патронажем ОРА та МОК проводяться наступні регіональні змагання.

Історія Східно-Азіатських ігор починається з 1993 р. (Шанхай). Організатором змагань, які проводяться кожні чотири роки, є Федерацією Східно-Азіатських ігор. Програма перших Ігор складалася з 12 видів спорту, в яких брали участь 1 252 спортсмени з 9 країн Східної Азії. На даний час змагання відбулись у містах Шанхай (1993), Пусан (1997), Осака (2001), Макао (2005), Гонконг (2009), Тяньцзінь (2013). В останніх взяли участь спортсмени з 9 країн, які змагались в 24 видах спорту. Беззаперечним лідером цих регіональних змагань є команда Китаю.

З метою популяризації та розвитку видів спорту серед спортсменів Центральної Азії (Казахстан, Узбекистан, Киргизстан, Туркменія, Таджикистан), у 1995 році в Ташкенті організовано Центрально-Азіатські ігри. Не дивлячись на те, що ігри повинні проводитись кожні два роки, з різних причин вони не раз відмінялись, і після 2005 р. фактично не проводяться.

Історія регіональних змагань Південної Азії починається з утворенням ради Федерації у 1983 р., у 1984 р. у Катманду відбулись перші Ігри, які проводяться кожні два роки. В даний час проведено 11 регіональних змагань, в яких беруть участь спортсмени країн – Афганістан, Бангладеш, Бутан, Індія, Мальдіви, Непал, Пакистан, Шрі-Ланка. У змаганнях 2010 р. (Дакка, Бангладеш) приймали участь атлети із 8 країн-континенту, які розігрували нагороди в 23 видах спорту. В підсумковому медальному заліку найбільшу кількість нагород завоювали спортсмени Індії (175 медалі, із яких 90 золотих).

Кожні два роки втілюючи ідеї миру, дружби і взаєморозуміння між країнами відбуваються Південно-Східні Азіатські ігри. Вперше змагання відбулись у 1959 р. в столиці Таїланду Бангкоку, і зібрали 527 атлетів із Таїланду, Бірми, Малайї, Сінгапура, Південного В'єтнаму і Лаосу, які змагались у 12 видах спорту.

На даний час проведено 28 Ігор Південно-Східної Азії, останні пройшли в 2015 р. в місті Сінгапур (Сінгапур). В них прийняли участь спортсмени з 11 країн, які розігрували нагороди в 36 видах спорту. Країна-переможець Таїланд, спортсмени якої завоювали 247 медалей, із яких 95 золотих.

Західні Азіатські ігри вперше були проведені в Тегерані (Іран) у 1997 році. В проведення цих Ігор часто втручалась політичні конфлікти тож змагання часто не відбувались. В останніх змаганнях 2005 р. (Доха) брало участь близько 1220 спортсменів з 13 країн, які змагались у 11 видах спорту. У медальному заліку переміг Катар.

Висновок. Проведений історичний екскурс дозволяє зробити наступне узагальнення, що розвиток спорту на азіатсько-континенті не тільки цікавий і інтенсивний, але й характеризується впливом політичних, суспільних і економічних процесів.

Список використаних джерел:

1. Кун А. Всеобщая история физической культуры и спорта / А. Кун ; пер. с венгерского. – М. : Радуга, 1982. – 399 с.
2. Платонов В.Н. Олимпийский спорт : в 2 т. / В.Н. Платонов [и др]. – К. : Олимпийская литература, 2009 –Т. 2. – 696 с.
3. Савонік Ю. Вплив Асоціації молодих християн на розвиток міжнародних спортивних змагань / Ю. Савонік, А. Литвинець, І. Литвинець // Фіз. виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2012. –№4. – С. 43-46.
4. Olympic Council of Asia: Games // official website of the Olympic Council of Asia – Access mode: <http://www.ocasia>.
5. Regional and Sub-regional Games // International Olympic Committee – Access mode: [www. Olympic. org](http://www.Olympic.org) – 2012
6. YMCA Firsts and Foremosts [Electronic resource]. – Access mode: http://www.clevelandymca.org/news/media/firsts_and_foremosts.pdf.

The article examines the origin, formation and distribution of sports on the Asian continent. Solved organizational structure and chronology holding the Asian Games. This article focuses the Far Eastern Championship Games, held between 1913 and 1934, were a precursor to the Asian Games and among the first international athletic competitions in the Asian region.

Key words: sports, international organizations, regional and sub-regional games.

Отримано: 30.10.2015